

М1 АВРАМС – ПРАВИЛЬНИЙ ТАНК ДЯ УКРАЇНИ

Основні бойові танки – критична частина озброєння для ЗСУ під час їхньої боротьби з військами Росії. Використання танків разом із сучасними бойовими машинами піхоти (БМП) – як-от 109 Bradley, які передають Сполучені Штати, та обіцяними Німеччиною 40 Marders і мобільною артилерією – творить смертоносну трійцю для сучасних механізованих бойових дій. Товста броня, швидкість, 120-мм гармата й тисячі кулеметних набоїв роблять танки безцінним штурмовим знаряддям. Попри вогонь противника, вони можуть допомагати українським солдатам, які вже рік протистоять російським військам, що окопалися на шляхах до Криму і на Донбасі, ефективно знищувати бронетехніку, бетонні перешкоди та інші перепони ворога.

Відновлення територіального суверенітету України має відбуватися через використання техніки, а не завдяки людським жертвам. Для цього потрібна допомога з-за кордону.

Як заявили колишній держсекретар Кондоліза Райс і ексміністр оборони Роберт Гейтс у нещодавній статті для Washington Post, хитання НАТО щодо постачання додаткового обладнання дозволить Росії зміцнити свій контроль над захопленими територіями та перегрупуватися для нових наступальних дій. Щоб продовжувати завойовувати східний степ і підступи до Криму чи зупинити великий російський наступ, українським військовим знадобиться значна кількість нових танків. І то дуже швидко.

Оскільки внаслідок російських ракетних ударів оборонна промисловість України серйозно зруйнована, існує два основні шляхи отримання додаткових основних бойових танків. Один з них полягає в тому, щоб роздобути та модернізувати вже невеликий запас танків совєтської епохи, розкиданих по Східній Європі, та знай-

ти залишки 125-мм боеприпасів, або ж придбати їх у кількох неросійських резидентів, уразливих для таємних дій Росії. Інший – отримати один з кращих зразків НАТО – німецький Leopard 2 та американський M1A1 Abrams. Або, що ймовірніше, обидва види цих танків. Південнокорейський K2 Black Panther MBT був би «темним кандидатом», враховуючи існуючі зобов'язання Hyundai Rotem щодо виробничої лінії в Польщі та стриманість південнокорейського уряду щодо прямих поставок зброї в Україну.

Деякі законодавці США наполягали на відправці танків M1 Abrams в Україну, що вирішило б небажання Німеччини передати або дозволити комусь відправити в Україну Leopard 2. Критики постачання американських танків вказували на складність обслуговування «Абрамсів» і більшу універсальність «Леопарда». Але поєднання обох танків може бути дуже ефективним.

У грудні 2022 року в інтерв'ю виданню The Economist головнокомандувач Збройних сил України генерал Валерій Залужний заявив, що, на його думку, Україні потрібно 300 основних бойових танків, 600-700 БМП і 500 САУ, щоб відвоювати території, які захопила Росія. Розгортання сил НАТО засвідчує, що ці цифри цілком відповідають дійсності. Слід взяти до уваги, що для ротацийних навчань 2017 року бойова група 3-ї бронетанкової бригади армії США розгорнула чотири батальйони з 87 танками M1A1, 136 бойовими машинами Bradley і 20 самохідними 155-мм гаубицями Paladin. І це було розгортання сил, не орієнтованих на наступальну операцію.

За межами Сполучених Штатів Leopard 2 є популярним бойовим танком НАТО – майже 2 тис. одиниць на озброєнні у понад десяти діючих і майбутніх членів Альян-

су. Частково це спадщина Німеччини, яка пропонує конкурентоспроможні ціни та солідний базовий набір можливостей. Leopard 2 був першим танком НАТО, на якому була встановлена 120-мм гладкоствольна гармата, яка має довший ресурс ствола і здатність стріляти більш швидкісними та смертоносними протиброньовими снарядами, ніж його 105-мм нарізна попередниця. Турбодизельний двигун MTU ефективний та надійним. Проте знайти з 2000 танків 300 недіючих, або які можна швидко відновити, буде доволі складним завданням. До останньої угоди нішній уряд Німеччини місяцями шукав причини не передавати Leopard 2 Україні, і не дозволяв його передачу іншим країнам, які потребують дозволу Берліна на реекспорт танків.

Зараз Польща наполягає на створенні танкової коаліції, яка б попросила в Німеччини дозвіл на реекспорт Leopard 2 в Україну. Тим не менше, проблема колективних дій Європи щодо надання танків Україні у поєднанні з загальною потребою збереження українського імпульсу для витіснення російських військ свідчить про потребу нового підходу. Зрештою, ЗСУ можуть обрати Leopard 2 як свій довгостроковий танк, але Abrams їм знадобиться, щоб воювати та вигравати війну. Це єдиний сучасний західний танк. Сотні «Абрамсів» можна було перекинути упродовж місяців.

Танки Abrams добре зарекомендували себе під час операцій «Буря в пустелі». Фото з відкритих джерел

Розглянемо «сирі» цифри. Згідно з оцінками Міжнародного інституту стратегічних досліджень (IISS), на зберіганні армії США перебуває близько 3500 танків M1A1/A2. Крім того, Корпус морської піхоти Сполучених Штатів відмовився від своєї частки з 450 одиниць Abrams в рамках довгострокової стратегічної переорієнтації на тихоокеанський конфлікт. Понад 300 з цих танків уже передано американській армії, а залишок, який зберігається за кордоном і на кораблях, планується передати цього року. Вживані Abrams уже користуються регіональним попитом, оскільки в грудні 2022 року Державний департамент США схвалив продаж Польщі 116 M1A1 разом із 12 бойовими евакуаційними машинами M88A2, вісьмома десантно-штурмовими мостами M1110 та іншим військовим спорядженням. Це ілюстрація того, як може виглядати початковий пакет Abrams для України.

Якщо ці танки віддати українській армії, то вони значно краще слугуватимуть інтересам національної безпеки США, ніж збиратимуть пил на складах амери-

канської армії в Сьєрра та Енністоні. Сполучені Штати також можуть використати Закон про ленд-ліз для оборони демократії в Україні від 2022 року, щоб позичити або орендувати Україні надлишкові (або навіть діючі) танки Abrams.

У міру того, як танки переміщуються зі сховищ або від активних формувань, з часом на армійському танковому заводі в Лімі, штат Огайо, може бути відремонтовано більше танків залежно від переходу нових українських формувань на M1A1/A2. За даними IISS, армія США має на зберіганні близько 1000 броньованих евакуаційних машин M88A1, які забезпечують готовий резерв механізованої підтримки для супроводу Abrams в бою.

Ненажерливий танк. Споживання палива Abrams на пересіченій місцевості – приблизно в 57 галонів на годину (216 літрів). Фото з відкритих джерел

Abrams добре зарекомендував себе під час операцій «Буря в пустелі» та «Свобода Іраку», де зруйнував розроблену Росією іракську броню, яка часто майже ідентична до тієї, яку Росія зараз дістає зі своїх складів для війни в Україні. Російський інформаційний простір українці можуть заглушити зображеннями іракської бронетехніки, знищеної за допомогою Abrams у 1991 та 2003 роках. Можна навіть використати перевірені свідчення екіпажів, які завдяки броні Abrams Chobham armor та іншим позитивним характеристикам танка вижили – за ідентичних умов всередині російського бойового танка вони б загинули.

Правда й те, що Abrams та інша бронетехніка потребують значної технічної підтримки в польових умовах. Тим не менше, цей танк був поставлений багатьом арміям-партнерам США, включаючи армії Австралії, Єгипту, Іраку, Кувейту, Марокко та Саудівської Аравії, і використовувався у реальних боях. Накопичений досвід демонструє здатність України підтримувати комплексне озброєння НАТО в напружених умовах. І як нещодавно зазначив австралійський генерал-майор у відставці Мік Райан: «Якщо австралійська армія з її дуже невеликим інтегральним матеріально-технічним забезпеченням (і відсутністю танкової стратегічної підтримки упродовж першого десятиліття служби) може керувати парком танків M1 Abrams, то українці точно можуть!». Abrams і Leopard 2 також використовують гармату Rheinmetall зі звичайними боеприпасами, що спрощує ланцюжок поставок і допомагає Києву зберегти можливість вирішувати, який танк йому більше до вподоби.

Крім того, один з ключових елементів танка Abrams – його газотурбінна електростанція – постачається у формі модульної установки, і її можна переміщувати одночасно кількома вантажівками для технічного обслуговування та ремонту в тилі районах за допомогою американських технічних спеціалістів. НАТО може укласти хорошу угоду з отриманням подвійної вигоди, встановивши зони технічного обслуговування в Польщі, які дозволили б підтримувати українські бойові танки Abrams, та одночасно навчаючи польських техніків в очікуванні придбання M1A2. Залучення великих складських запасів у США дозволить українським ЗСУ потенційно скористатися системою заміни силових блоків для підтримки інтенсивного застосування на полі бою.

Щоправда, газова турбіна Abrams Honeywell AGT1500 відчуває сильну «спрагу». Спеціалісти з матеріально-технічного забезпечення армії США оцінили споживання палива на пересіченій місцевості – найбільш репрезентативний режим для бойових дій у багнюці України – приблизно в 57 галонів на годину (216 літрів). Це означає, що група з 100 танків Abrams, які долають багнюку, підриваючи російські оборонні лінії та броню, може спалити до 6 тис. галонів палива на годину (23 тис. літрів) – це приблизно об'єм двох з половиною великих вантажівок-цистерн. Додавши 200 БМП класу Bradley, які споживають 18 галонів палива на годину (68 літрів) під час пересування по пересіченій місцевості, можна збільшити середнє споживання палива на годину до 10 тис. галонів на годину, що дорівнює чотирьом восьмиколісним вантажівкам-цистернам.

Сполучені Штати відправили до України першу партію бойових машин піхоти Bradley M2. Понад 60 одиниць вирушили від берегів Північного Чарльстона. Фото LucasFoxNews

Тоді як Leopard 2 міг би витратити близько 40 галонів палива на годину, якщо припустити, що кожен танк рухається по пересіченій місцевості зі швидкістю 30 кілометрів на годину. Позитивним є те, що Abrams легко працює на дизельному паливі, яке вже використовують інші українські механізовані війська. Крім танків і БМП, Білому дому також слід розглянути питання про термінову передачу 50 або більше великих позашляхових паливних танкерів, аби допомогти Україні забезпечити постачання палива на поле бою. Танкерний парк можна збільшувати завдяки розумним витратам, і, на відміну від Сполучених Штатів під час останніх війн, Україна не стикається з проблемою довгих експедиційних ліній поста-

чання через ворожу територію. Недостатньо використана цивільна паливна інфраструктура забезпечує основу для доставки палива до міст, найближчих до поля бою, після чого тимчасові трубопроводи та вантажівки переक्रивають останні 20 миль.

Будь-яке надходження нового озброєння зустрінеться з іще більшим брязканням зброєю з боку Росії, включно з погрозами початку ядерної війни. Це не має зупинити Сполучені Штати від передачі танків. Однією з Північно-атлантичний Альянс поставив Україні військового обладнання (артилерію, понад 1,5 мільйона артилерійських боеприпасів, а також високомобільні артилерійські ракетні системи) на суму понад 20 млрд. Це допомогло переломити хід війни наприкінці літа 2022 року. Однак танки реально не можуть вразити російську територію так, як це могли б, наприклад, зробити ракети армійського тактичного ракетного комплексу.

Аналогічно до тієї кількості важкого озброєння, яке НАТО вже передало, долучення основних бойових танків навряд чи істотно погіршить ситуацію з ядерним ризиком. Але нездатність забезпечити українців важким озброєнням у великих масштабах, безсумнівно, схилить шалючі терези не на бік України, що згодом призведе до посилення ядерних наслідків. Продовження самостримування, засноване на російському ядерному шантажі, з плином часу йде на користь Росії. З кожним квадратним кілометром української території, яку Росія захоплює та утримує, нерішучість США надсилає повідомлення ядерним ревізіоністам у всьому світі, що вони можуть вжити схожих заходів.

Пхеньян, Тегеран і Пекін уважно спостерігають. Основні бойові танки, – німецькі чи американські, – є важливою частиною мозаїки військових інвестицій, необхідних для того, щоб сьогоднішня війна створила застрахований захист від подальшого ревізіонізму.

Габріель Б. КОЛЛІЗ,
науковий співробітник
міжнародної юридичної фірми Baker Botts

Крістофер БРОНК,
ад'юнкт-професор інформатики та технологій
Х'юстонського університету

Джерело: Foreign Policy

Переклад з англійської Вікторії О. Романчук

